

PŘEDMLUVA

Česko-bulharský a bulharsko-český tematický slovník poslouží ke studiu praktického bulharského jazyka na Masarykově univerzitě jak v bakalářském, tak i v magisterském programu. Slovník představuje lexikální minimum, které by studenti měli ovládat ke státní závěrečné zkoušce. S jazykovým materiálem obsaženým v tomto slovníku se ale může začít pracovat už v počáteční fázi studia a výuky bulharštiny.

Obsahem tematického slovníku je lexikální fond základní slovní zásoby, který je většinou obsažen v učebnicích používaných na univerzitách při jazykových kurzech. Cílem této publikace je cyklicky procvičovat (jak samostatně, tak i s vyučujícím) a postupně doplňovat slovní zásobu probíranou během celého studia.

Lexikální materiál je seskupen v sémantických hnízdech do 21 skupin. Při zpracování slovníku byla použita většina dvojjazyčných česko-bulharských a bulharsko-českých slovníků a konverzací. Zpracovaná je jak česko-bulharská, tak i bulharsko-česká část, přičemž v obou je zahrnut v podstatě identický jazykový materiál. Každé slovo je opatřeno morfologickým indikátorem.

Některé poznámky ke zpracování jazykového materiálu: mnohovýznamová slova uvádím jen v tom významu, který odpovídá kontextu příslušného sémantického hnízda – tak např. slovo *zácpa* se v části *Doprava* vyskytuje jen s významem *задръстване*, kdežto v části *Lidské tělo* má jako svůj bulharský protějšek pouze výraz *запек*. V bulharsko-české části je např. *кутка* uvedena jak v tématu *Растения* ve významu *kytka*, tak i v tématu *Човешкото тяло* ve významu *zápěstí*. Další slova nebo slovní spojení se mohou ve stejném významu vyskytovat i vícekrát v různých tématech, pokud spadají do příbuzných, velmi blízkých sémantických hnízd – např. *nádobí* se vyskytuje jak v tématu *Dům*, tak i v tématu *Stravování*, bulharské slovo *вила* se vyskytuje jak v tématu *Град*, tak i v *Дом*. U určitého malého množství slov slovník počítá s aktivní intervencí vyučujícího při dovysvětlení významu, neboť složité zpřesňování sémantiky by narušilo celkový charakter příručky – to se týká např. slova *švagr* a jeho bulharských překladových ekvivalentů *зет*, *девер*, *шурей*, *баджанак*; z úsporných důvodů nejsou též uvedeny vidové dvojice jednotlivých sloves; z podobných ekonomických důvodů jsou u tématu *Práce* téměř všechny profese uvedeny ve své nepříznakové rodové variantě, tedy v maskulinu, čili při práci s tímto lexikem se od vyučujícího očekává ústní doplňování jejich přechýlených variant. Ve slovníkové části jsou u příslušných hesel uvedena též

vybraná frekventovanější slovní spojení s cílem procvičení a co největšího stupně automatizace jazykových kolokací. Slovník záměrně nezahrnuje frazeologické jednotky.

Část *Lexikální cvičení* obsahuje rozpracovaná cvičení ke každému sémantickému okruhu, který je představen v tematickém slovníku. Mají posloužit během doplňujícího (především individuálního) studia, které naváže na lexikální cvičení v jazykových seminářích. Jsou koncipovaná jako doplnění znalostí o látce probrané podle příslušné učebnice v jazykovém kurzu a zaměřují se na procvičování slovní zásoby a její aktivní použití v ústním i písemném projevu. U každého tématu mají cvičení analogickou strukturu: témata pro diskusi (kde se předpokládá nejen procvičování, ale případně i další obohacování probrané slovní zásoby), úkoly vyžadující samostatnou práci se slovníkem (předpokládá se, že budou součástí domácí přípravy studentů) a nakonec témata esejí coby příprava a procvičování směřované ke státní zkoušce.

Za vzor pro sestavení slovníku mi posloužil především *Slovensko-bulharský tematický slovník* (*Словаишко-български тематичен речник*) autorů Velička Panajotova, Diany Ivanovové a Sylvie Lihanové vydaný v Sofii v roce 2012 v nakladatelství Sofijské univerzity sv. Klimenta Ochridského. Jmenovaným kolegům autorům bych proto za inspiraci velmi ráda poděkovala. Můj dík si také bezesporu zaslouží doktorandky Nela Martinková, Marija Rakova a Jana Šupová za důležitou pomoc při technickém zpracování textu. V neposlední řadě bych ráda poděkovala i své recenzentce Mgr. Michaele Kuzmovové, Ph.D. z Jihozápadní univerzity v Blagoevgradu, Bulharsko za připomínky a za neocenitelnou péči při přehlédnutí této příručky.

Brno, srpen 2013
autorka